

แนวทางการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวชุมชนตลาดน้ำเหล้าตักลัก
อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี
RECOVERY GUIDELINES FOR THE COMMUNITY-BASED TOURISM AT
LAO TUK LUK FLOATING MARKET, DAMNOEN SADUAK DISTRICT,
RATCHABURI PROVINCE

ประพนธ์ เล็กสุมา/ PRAPON LEKSUMA¹
ชนิดา เสียงเพราะ/ CHANIDA SEANGPROA²
น้ำผึ้ง เพ่งผล/ NAMPHUNG PENGPON²
จิราภรณ์ คงมาก/ JIRAPORN KONGMAK²
ปริตา งามพริ้งศรี/ PARITA NGAMPRIINGSRI²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบริบทของพื้นที่ตลาดน้ำเหล้าตักลัก 2) ศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อตลาดน้ำเหล้าตักลัก และ 3) สังเคราะห์แนวทางการฟื้นฟูตลาดเหล้าตักลัก โดยใช้การวิจัยแบบผสมวิธีในส่วนของการวิจัยเชิงคุณภาพเก็บข้อมูลจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวตลาดน้ำเหล้าตักลักด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มเป้าหมาย 4 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มผู้ประกอบการร้านค้า กลุ่มชาวบ้านในพื้นที่ตลาดน้ำเหล้าตักลักและกลุ่มนักท่องเที่ยว จำนวนทั้งหมด 32 คนวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ส่วนการวิจัยเชิงปริมาณเก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามายังตลาดน้ำเหล้าตักลักด้วยแบบสอบถามจำนวน 124 คน และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเบื้องต้น

ผลการวิจัยพบว่า 1) ตลาดน้ำเหล้าตักลักเป็นตลาดน้ำแห่งแรกของจังหวัดราชบุรี เป็นตลาดน้ำเก่าที่มีอายุยาวนานมากกว่า 100 ปี ชุมชนมีความโดดเด่นในเรื่องของวิถีชีวิตริมน้ำแบบจีน 2) นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในด้านความเป็นเอกลักษณ์ของอาคารบ้านเรือน กิจกรรมการท่องเที่ยว การเข้าถึง การบริการแก่นักท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก และบุคลากรทางท่องเที่ยวโดยรวมอยู่ในระดับมาก 3) แนวทางการฟื้นฟูการท่องเที่ยวตลาดน้ำเหล้าตักลัก ประกอบด้วย 1) การฟื้นฟูเชิงพื้นที่ เป็นการฟื้นฟูด้านสิ่งแวดล้อมและการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว 2) การฟื้นฟูเชิงออกแบบ เป็นการฟื้นฟูด้านการบริการการท่องเที่ยว และกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว

¹อาจารย์ ดร. สาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

²นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

และ 3) การฟื้นฟูเชิงเศรษฐกิจและสังคม เป็นการฟื้นฟูด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว และด้านบุคลากร

คำสำคัญ: แหล่งท่องเที่ยวชุมชน, การฟื้นฟู, ตลาดน้ำ

ABSTRACT

This research aimed to: 1) study the context of Lao Tuk Luk Floating Market area; 2) study the tourist satisfaction toward Lao Tuk Luk Floating Market; and 3) synthesize the recovery guidelines of community-based tourism in Lao Tuk Luk Floating Market. Mixed method was used in this study. For qualitative research, data were collected from stakeholders in the Lao Tuk Luk Floating Market. The in-depth interview was done with 4 target groups. They were 1) community leaders, 2) shop operators, 3) local people in Lao Tuk Luk Floating Market, and 4) tourists, totaling 32 people. The qualitative data were analyzed by content analysis. For the quantitative research, data were collected from 124 tourists of Lao Tuk Luk Floating Market and analyzed by basic statistics.

The research revealed that 1) Lao Tuk Luk Floating Market was the first floating market in Ratchaburi Province, and was older than 100 years. The community was unique in terms of Chinese waterfront lifestyle. 2) The tourists were satisfied with the uniqueness of housing, tourism activities, accessibility, services for tourists, facilities and tourism staff at a high level. 3) The recovery guidelines for community-based tourism in Lao Tuk Luk Floating Market comprised 3 aspects. These were: 1) area revitalization in terms of facilities and accessibility to the attraction; 2) design revitalization in tourism services and activities; and 3) economic and social revitalization in term of tourism attraction and staff.

Keywords: community-based tourism, recovery, floating market

บทนำ

นโยบายเร่งด่วนในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศตามยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืนตามกรอบนโยบายของรัฐบาลนั้น ครอบคลุมถึงเรื่องการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564) เนื่องจากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวถือเป็นอุตสาหกรรมหลักที่สร้างรายได้ให้กับประเทศไทย โดยในปี 2558 สามารถสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวรวม 2.23 ล้านล้านบาท แบ่งเป็นรายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติประมาณ 1.44 ล้านล้านบาท และนักท่องเที่ยวชาวไทยจำนวน 0.79 ล้านล้านบาท (แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติฉบับที่ 2 ปี 2560-2564) นอกจากนั้นอุตสาหกรรม

การท่องเที่ยวยังก่อให้เกิดการลงทุน การจ้างงาน และการกระจายรายได้ไปสู่ชนบท รวมถึงช่วยสร้างความเจริญไปยังภูมิภาคต่าง ๆ (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2557)

ในปัจจุบันเป็นยุคที่ระบบสารสนเทศและการติดต่อสื่อสาร ตลอดจนการสืบค้นข้อมูลต่าง ๆ ทางอินเทอร์เน็ตมีความรวดเร็ว (Internet of Things) ข้อมูล ข่าวสาร ถูกเผยแพร่ออกไปอย่างรวดเร็ว ก่อให้เกิดกระแสการเดินทางของนักท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนจากทั่วทุกมุมโลกมายังแหล่งสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงต่าง ๆ ซึ่งรูปแบบการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นตามมาก็คือ การท่องเที่ยวแบบมวลชน (mass tourism) นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้มีลักษณะการบริโภคทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างสิ้นเปลือง (ศลิษา ธีรานนท์ และประกาศิต โสภณจรัสกุล, 2559) ในขณะที่ทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวหรือแหล่งท่องเที่ยวมีความสามารถในการรองรับอย่างจำกัด ทำให้เกิดผลทางลบกับแหล่งท่องเที่ยว โดยแหล่งท่องเที่ยวทรุดโทรมลงอย่างรวดเร็ว ส่วนนักท่องเที่ยวก็อาจได้รับประสบการณ์การท่องเที่ยวที่ไม่ประทับใจ ดังที่คาดหวัง เป็นผลทำให้ไม่อยากกลับมาท่องเที่ยวในแหล่งนั้นอีก (ปิรันท์ ชินโชติ และธีระวัฒน์ จันทิก, 2559)

แนวคิดเรื่องการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจึงถูกเสนอขึ้น โดยมุ่งไปที่แนวคิดในการสร้างรูปแบบการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ เพื่อที่จะหารูปแบบการท่องเที่ยวประเภทอื่นที่เหมาะสม และหาแนวทางการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อการท่องเที่ยวโดยไม่สร้างผลกระทบทางลบเหมือนที่ผ่านมา ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2560-2564 ในยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว สินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน จึงนำไปสู่แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงทางเลือก (alternative tourism) ซึ่งเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่ตอบสนองของกลุ่มนักท่องเที่ยวคุณภาพ โดยที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งด้านภาครัฐ ผู้ประกอบการ และชุมชน ร่วมกันพัฒนาคุณค่าการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยว เช่น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (geo-tourism) การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (agro-tourism) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (ecotourism) และการท่องเที่ยวชุมชน เป็นต้น (ศลิษา ธีรานนท์ และประกาศิต โสภณจรัสกุล, 2559)

การท่องเที่ยวโดยชุมชน (community-based tourism) คือ การท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม กำหนดทิศทางในการบริหารจัดการโดยชุมชน เพื่อชุมชน และชุมชนมีบทบาทเป็นเจ้าของมีสิทธิในการจัดการดูแลเพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน โดยมองว่าการท่องเที่ยวต้องทำงานครอบคลุม 5 ด้าน พร้อมกันทั้งการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมโดยมีชุมชนเป็นเจ้าของ โดยประเทศไทยมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีการจัดการโดยชุมชนเกิดขึ้นหลายจังหวัด เช่น จังหวัดสมุทรสงคราม จังหวัดนครปฐม และจังหวัดราชบุรี เป็นต้น (วิระพล ทองมา และนวลจันทร์ ทองมา, 2551)

จังหวัดราชบุรีถือเป็นดินแดนวัฒนธรรมแห่งลุ่มแม่น้ำแม่กลองและสายหมอกแห่งขุนเขาตะนาวศรี เป็นจังหวัดหนึ่งที่ตั้งอยู่ในภาคกลาง ด้านทิศตะวันตกมีพื้นที่ชายแดนติดกับประเทศพม่า แบ่งการปกครองออกเป็น 10 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองราชบุรี อำเภอโพธาราม อำเภอบ้านโป่ง อำเภอบางแพ อำเภอดำเนินสะดวก อำเภอวัดเพลง อำเภอปากท่อ อำเภอจอมบึง อำเภอสวนผึ้ง

และอำเภอบ้านคา ภายในจังหวัดราชบุรี เป็นเมืองที่มีความหลากหลายของสถานที่ท่องเที่ยวเหมาะสำหรับการเดินทางท่องเที่ยวในวันหยุดและสามารถเดินทางท่องเที่ยวได้ในระยะเวลาสั้น ๆ ไม่ว่าจะเป็นการเดินทางมาท่องเที่ยวแบบครอบครัว หรือกลุ่มเพื่อน สามารถเพลิดเพลินกับสถานที่ท่องเที่ยวที่หลากหลาย ร้านอาหารและกิจกรรมที่น่าสนใจ ทำให้ปัจจุบันจังหวัดราชบุรีมีสถานที่ท่องเที่ยวเกิดขึ้นมากมาย เช่น อุทยานหินเขางู ตลาดอมยิ้ม หมู่บ้านช้างดำเนินสะดวกและตลาดน้ำเหล่าตั๊กลัก เป็นต้น (สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดราชบุรี, 2557)

ตลาดน้ำเหล่าตั๊กลัก เป็นตลาดน้ำแห่งแรกของจังหวัดราชบุรีที่มีอายุยาวนานกว่า 140 ปี ซึ่งตั้งอยู่บริเวณปากคลองลัดพลี ตำบลดำเนินสะดวก อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ในอดีตพื้นที่นี้มีสภาพเป็นที่ราบลุ่มเมื่อถึงฤดูน้ำหลากทำให้เกิดน้ำท่วมพื้นที่เกือบทั้งหมดของอำเภอดำเนินสะดวก จนกระทั่งพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชดำริว่า เนื้อที่ดินในเขตอำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี และอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร เป็นพื้นที่ดินราบลุ่มมีอาณาบริเวณหลายหมื่นไร่ หากให้ขุดคลองขึ้นโดยผ่านพื้นที่ทั้งสองอำเภอก็จะเกิดประโยชน์มากมายแก่ราษฎรที่ประกอบอาชีพการเกษตร โดยชาวจีนถือเป็นแรงงานหลักในการขุดคลองดำเนินสะดวกเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2409-2411 ในครั้งนั้นและได้ตั้งถิ่นฐานอยู่ริมสองฝั่งคลองมาจนถึงปัจจุบัน เมื่อประมาณปี พ.ศ. 2510 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้นำภาพของตลาดน้ำเหล่าตั๊กลักออกเผยแพร่แก่สายตานักท่องเที่ยวทั่วโลกจนเป็นที่รู้จัก และมีชื่อเสียงทางการท่องเที่ยวตลาดน้ำ แต่ต่อมาเมื่อมีการสร้างถนนและมีการเปิดตลาดน้ำจำนวนมากในหลายพื้นที่ ประกอบกับสภาพแวดล้อมของชุมชนตลาดน้ำเหล่าตั๊กลักมีความเสื่อมโทรมลงตามเวลา คนในชุมชนไม่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ขาดการสร้างความร่วมมือของคนภายในชุมชน ทำให้การพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่เป็นไปได้ยาก จึงทำให้ตลาดน้ำเหล่าตั๊กลักเงียบเหงาไม่ค่อยมีนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวเหมือนในอดีต (วรรณิ์ สิ้นสุภรัตน์ และคณะ, 2558)

จากปัญหาเรื่องความเสื่อมโทรมของพื้นที่ทำให้ไม่ได้รับความนิยมทางการท่องเที่ยวในปัจจุบันของตลาดน้ำเหล่าตั๊กลัก ซึ่งคณะผู้วิจัยเห็นถึงความสำคัญและศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำเหล่าตั๊กลักจึงมีความสนใจศึกษา แนวทางการฟื้นฟูการท่องเที่ยวตลาดน้ำเหล่าตั๊กลัก จังหวัดราชบุรี เพื่อนำผลวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในการอนุรักษ์วิถีชีวิต ประเพณี วัฒนธรรม และเพิ่มคุณค่าให้กับการท่องเที่ยวในพื้นที่ รวมถึงฟื้นฟูให้ตลาดน้ำเหล่าตั๊กลักกลับมาได้รับความนิยมอีกครั้ง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาบริบทของพื้นที่ตลาดน้ำเหล่าตั๊กลัก อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อตลาดน้ำเหล่าตั๊กลัก จังหวัดราชบุรี
3. เพื่อสังเคราะห์แนวทางการฟื้นฟูตลาดน้ำเหล่าตั๊กลัก อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง

ตลาดน้ำ หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์รูปแบบวิถีชีวิตริมน้ำ พร้อมกับเสน่ห์ความเป็นไทย โดยเห็นภาพการใช้ชีวิตในอดีตจนกลายเป็นแหล่งดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยว (พรนภา ธนโพธิ์วิรัตน์, 2551)

พฤติกรรมนักท่องเที่ยว หมายถึง การประพุดหรือปฏิบัติของนักท่องเที่ยว การแสดงออกในขณะที่เดินทางท่องเที่ยวอาจจะเป็นคำพูด การกระทำสีหน้า หรือท่าทาง เช่น การเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยว ถ่ายรูป รับประทานอาหาร ซึ่งการแสดงออกนั้นอาจมีรากฐานมาจากอุปนิสัยหรือความต้องการพื้นฐานของแต่ละคน ที่อาจคล้ายคลึงหรือแตกต่างหรืออาจมาจากสิ่งแวดล้อม หรือประสบการณ์ที่ได้รับขณะนั้น (ศุภลักษณ์ อัครางกูร, 2555)

การท่องเที่ยวชุมชน คือ การท่องเที่ยวที่ชุมชนเป็นผู้กำหนดกระบวนการทิศทางและกำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวของตนเอง ชาวบ้านทุกคนเป็นเจ้าของทรัพยากรท่องเที่ยว นั้น ๆ และมีส่วนได้ส่วนเสียที่เกิดจากการท่องเที่ยว ซึ่งการท่องเที่ยวที่จัดโดยชุมชนนั้นมีจุดขายที่หลากหลายทั้งธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต การอนุรักษ์ รวมทั้งมีการพัฒนารูปแบบเพื่อสร้างความยั่งยืนสู่คนรุ่นลูกหลานและเกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่นอย่างแท้จริง (สินธุ์ สโรบล, 2546)

การฟื้นฟู หมายถึง การปรับปรุงฟื้นฟูประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ การฟื้นฟูเชิงพื้นที่ การฟื้นฟูเชิงออกแบบ และการฟื้นฟูเชิงเศรษฐกิจและสังคม (ยงธินศรี พิมลเสถียร, 2556)

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วรรณวิมล ภู่นาค (2558) ได้ศึกษาศักยภาพชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน กรณีศึกษาตลาดน้ำอัมพวา โดยพบผลการวิจัยที่เป็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในแนวทางการเสริมสร้างศักยภาพชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนของตลาดน้ำอัมพวา ได้แก่ การรักษาอัตลักษณ์ชุมชน การรักษาสีเขียวร่ม การเพิ่มมูลค่าให้แก่ผลิตภัณฑ์ชุมชน การวางแผนการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนในระยะยาวและส่งเสริมการมีส่วนร่วมในชุมชน

เจตน์สุทธิ สังขพันธ์ และคณะ (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการตลาดน้ำคลองแห อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยผลการวิจัยพบว่า กลุ่มองค์ประกอบความพึงพอใจการใช้บริการ แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริการและความปลอดภัย ด้านสถานที่ท่องเที่ยวและสินค้าด้านสิ่งแวดล้อมและความสะอาด นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจมาใช้บริการตลาดน้ำคลองแห ด้านสถานที่ท่องเที่ยวและสินค้าอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านสิ่งแวดล้อมและความสะอาดด้านการบริการและความปลอดภัยอยู่ในระดับปานกลางและนักท่องเที่ยวมีความถี่ในการท่องเที่ยวตลาดน้ำคลองแหต่อเนื่องแตกต่างกันมีความพึงพอใจมาใช้บริการตลาดน้ำคลองแหด้านการบริการและความปลอดภัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขณะที่นักท่องเที่ยวที่มีเพศอายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันมีความพึงพอใจทุกด้านไม่แตกต่างกัน

ณัฐพร ดอกบุญนาค และฐาปกรณ์ ทองคานูช (2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวในตลาดร้อยปีสามชุก อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการด้านการท่องเที่ยวในชุมชนนั้น คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวในระดับมาก โดยเฉพาะในด้านของการจัดการด้านสถานที่ที่จะเข้ามามีส่วนร่วมทั้งในด้านวางแผน การประชุมนโยบายหรือแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ด้านของสิ่งอำนวยความสะดวกนั้น ชุมชนจะมีส่วนแค่การแสดงความคิดเห็นว่าดีหรือไม่ ต้องการหรือไม่ต้องการ แต่ไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนคิดนโยบายหรือการจัดการมากแต่อย่างใดและด้านบุคลากร ประชาชนหรือคนในชุมชนนั้นมีส่วนร่วมมากแต่ในส่วนของการจัดการด้านกฎเกณฑ์ทางการท่องเที่ยวในตลาดร้อยปีสามชุกนั้น คนในชุมชนมีส่วนร่วมลดลงหากเทียบกับด้านอื่น ๆ เนื่องจากปัจจุบันกฎเกณฑ์ต่าง ๆ คือกฎที่ได้ปฏิบัติสืบต่อกันมา ไม่ได้มีการวางกฎเกณฑ์ที่ตายตัว

วิธีดำเนินการ

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (mixed methods research) มีขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย 3 ขั้นตอน สามารถแสดงรายละเอียดของขั้นตอนการศึกษาดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาบริบทพื้นที่ของตลาดน้ำเหล่าตั๊กลัก อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ด้วยการวิจัยเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึก

1.1 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของข้อมูลระดับทุติยภูมิจากหลากหลายแหล่งข้อมูล การศึกษาประกอบด้วยขั้นตอน การรวบรวมเอกสาร การคัดเลือกเอกสาร และการวิเคราะห์เอกสาร เพื่อนำไปใช้ในการสร้างแบบสัมภาษณ์

1.2 นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้จากขั้นตอนที่ 1.1 นำไปสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวตลาดน้ำเหล่าตั๊กลัก ประกอบด้วย กลุ่มผู้นำชุมชน 4 คน กลุ่มผู้ประกอบการร้านค้า 10 คน กลุ่มชาวบ้านในพื้นที่ 10 คน และกลุ่มนักท่องเที่ยว 8 คน ที่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยและเคยมาท่องเที่ยวในตลาดน้ำเหล่าตั๊กลักมากกว่า 1 ครั้ง รวมทั้งหมด 32 คน ตามประเด็นที่สังเคราะห์ได้จากการวิจัยเอกสาร คือข้อมูลบริบทพื้นที่ทางการท่องเที่ยวของตลาดน้ำเหล่าตั๊กลัก ในด้านของประวัติความเป็นมา ทรัพยากรการท่องเที่ยว และศักยภาพทางการท่องเที่ยว

1.3 นำข้อมูลที่ได้ไปตรวจสอบข้อมูลด้วยวิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (triangulation) ด้วยการตรวจสอบแหล่งข้อมูล การตรวจสอบด้านผู้วิจัย และการตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อตลาดน้ำเหล่าตั๊กลักด้วยการวิเคราะห์สถิติเบื้องต้น ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามด้วยการสังเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องร่วมกับข้อมูลบริบทเบื้องต้นที่ได้จากการวิจัยในขั้นที่ 1 หลังจากนั้นนำแบบสอบถามไปตรวจสอบหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (IOC) กับผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยเชิงปริมาณ 1 คน และ

ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยทางท่องเที่ยว 2 คน โดยทุกข้อคำถามมีค่าคะแนนระหว่าง 0.67-1.00 จึงนำไปใช้ในแบบสอบถาม

สำหรับประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวยังตลาดน้ำเหล่าตั๊กลัก โดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยการใช้หลักความน่าจะเป็นแบบการสุ่มโดยบังเอิญ (accidental sampling) สำหรับขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้แนวทางวิธีการคำนวณกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของ Taro Yamane (Yamane, 1967) แต่การลงพื้นที่จริงนั้นเนื่องจากมีนักท่องเที่ยวเข้ามาในช่วงเวลาของการเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ของตลาดน้ำเหล่าตั๊กลักจำนวนน้อย ทำให้เก็บแบบสอบถามได้เพียง 124 คน

เมื่อได้ข้อมูลจากนักท่องเที่ยวแล้วผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปวิเคราะห์สถิติเบื้องต้นด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

ขั้นตอนที่ 3 การสังเคราะห์แนวทางการฟื้นฟูตลาดน้ำเหล่าตั๊กลักโดยใช้ผลการวิจัยเบื้องต้นจากด้านบริบทและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเป็นพื้นฐานในสร้างแบบสัมภาษณ์ นำไปใช้สัมภาษณ์เชิงลึกผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องประกอบด้วย กลุ่มผู้นำชุมชน 4 คน กลุ่มผู้ประกอบการร้านค้า 10 คน กลุ่มชาวบ้านในพื้นที่ 10 คน และกลุ่มนักท่องเที่ยว 8 คน รวมทั้งหมด 32 คน นำข้อมูลการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (content analysis) ประกอบด้วย การจัดหมวดหมู่ตามประเด็นที่ศึกษา จากนั้นทำการสรุปและตีความ และสังเคราะห์แนวทางการฟื้นฟูตลาดน้ำเหล่าตั๊กลัก

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลบริบทของพื้นที่ตลาดน้ำเหล่าตั๊กลัก อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

ตลาดน้ำเหล่าตั๊กลักตั้งอยู่บริเวณปากคลองลัดพลี อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี เป็นตลาดน้ำแห่งแรกของจังหวัดราชบุรีมีอายุยาวนานมากกว่า 100 ปี มีความงดงามของเรือนไม้แบบจีนและวิถีชีวิตแบบจีนริมสองฝั่งคลอง คลองแห่งนี้ถูกขุดขึ้นโดยพระราชดำริของรัชกาลที่ 4 เพื่อเชื่อมให้เป็นคลองสามจังหวัด คือ จังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสงคราม และจังหวัดราชบุรี ถือเป็นศูนย์กลางในด้านการค้าขายและขนส่งสินค้าในอดีต นอกจากนี้วัฒนธรรมประเพณีของชาวบ้านตลาดน้ำเหล่าตั๊กลักที่ยังคงสืบทอดต่อกันมา ได้แก่ เทศกาลไหว้เจ้าที่ชุมชนตลาดน้ำเหล่าตั๊กลักจัดขึ้นเป็นประจำทุกปีจัดที่ศาลเจ้าแม่ทับทิมและศาลเจ้าติวลู่วี่ และงานวิภาวาทังน้ำประเพณีดั้งเดิมของคนในพื้นที่ตลาดน้ำเหล่าตั๊กลัก

โดยปัจจัยทางการท่องเที่ยว 5 ด้าน (5A) ของตลาดน้ำเหล่าตั๊กลักประกอบด้วย สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว การบริการด้านการท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยว และสิ่งอำนวยความสะดวกสามารถแสดงได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงปัจจัยทางการท่องเที่ยว 5 ด้าน

สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว	การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	การบริการด้านการท่องเที่ยว	กิจกรรมการท่องเที่ยว	สิ่งอำนวยความสะดวก
1. ทัศนียภาพของพื้นที่	1. เส้นทาง	1. การบริการด้านข้อมูล	1. นั่งเรือพาย	1. ที่พักแรม
2. บ้านเรือนไม้แบบจีน	2. ป้ายบอกทาง	2. การให้บริการด้านการจัดนำเที่ยว	2. เดินชมสวน	2. ลานจอดรถ
3. วิถีชีวิตริมน้ำ			3. ปั่นจักรยาน	3. ที่นั่งสาธารณะ
4. พิพิธภัณฑ์ตลาดน้ำ			4. การเรียนทำขนม/พับใบตอง	4. ร้านอาหาร
			5. ตักบาตรตอนเช้า	5. โรงพยาบาลดำเนินสะดวก

จากตารางที่ 1 สามารถแสดงรายละเอียดแยกเป็น 5 ด้าน ดังนี้

1) สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว

สิ่งดึงดูดใจของตลาดน้ำเหล่าตั๊กลัก ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 1) ทัศนียภาพของพื้นที่เป็นบรรยากาศริมน้ำสองฝั่งคลอง 2) บ้านเรือนไม้แบบจีนเป็นอาคารบ้านเรือนโบราณสะท้อนวัฒนธรรมแบบจีน 3) วิถีชีวิตริมน้ำเป็นการดำเนินชีวิตของชาวบ้านในพื้นที่และการค้าขายแลกเปลี่ยนสินค้าทางน้ำ และ 4) พิพิธภัณฑ์ตลาดน้ำเป็นสถานที่เก็บสิ่งของที่สำคัญของพื้นที่ เช่น เรือพายชนิดต่าง ๆ ภาพตลาดน้ำเหล่าตั๊กลักในอดีต เป็นต้น

2) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

เส้นทางเข้าถึงของตลาดน้ำเหล่าตั๊กลักมีความสะดวกสบายสามารถเข้าถึงได้หลากหลายเส้นทางเพราะมีเส้นทางติดต่อกับจังหวัดนครปฐม ราชบุรี และกรุงเทพมหานคร แต่ในส่วนของป้ายบอกทางยังขาดความชัดเจน ไม่มีความโดดเด่นเพราะมีขนาดป้ายที่เล็ก

3) การบริการด้านการท่องเที่ยว

ตลาดน้ำเหล่าตั๊กลักมีการให้บริการด้านข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวโดยชาวบ้านที่อาศัยอยู่ที่พื้นที่มีความรู้เรื่องประวัติความเป็นมา สามารถให้ข้อมูลข่าวสารและนำเที่ยวผ่านการนั่งเรือเพื่อชมวิถีชีวิตริมน้ำ โดยการจัดนำเที่ยวถือเป็นส่วนหนึ่งของการอนุรักษ์วิถีชีวิตแบบดั้งเดิมและสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนอีกด้วย

4) กิจกรรมการท่องเที่ยว

ตลาดน้ำเหล่าตั๊กลักประกอบด้วยกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวสามารถร่วมทำกิจกรรมกับคนในชุมชน เช่น การล่องเรือชมสวนซึ่งเป็นการนำเที่ยวโดยการเรือพายชมวิถีเกษตรของชาวบ้าน และกิจกรรมอื่น ๆ เช่น การปั่นจักรยาน การทำขนมไทย การเรียนพับใบตอง และการตักบาตรตอนเช้า เป็นต้น

5) สิ่งอำนวยความสะดวก

ตลาดน้ำเหล่าตั๊กลักมีสิ่งอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวที่หลากหลาย เช่น ลานจอดรถขนาดใหญ่ซึ่งไม่มีค่าบริการ มีที่พักแรมซึ่งมีเอกลักษณ์สะท้อนวิถีชีวิตริมน้ำ มีร้านจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่มที่หลากหลาย และมีโรงพยาบาลดำเนินสะดวกอยู่บริเวณใกล้เคียงคอยให้บริการยามฉุกเฉิน แต่ตลาดน้ำเหล่าตั๊กลักยังขาดห้องน้ำสาธารณะสำหรับนักท่องเที่ยว โดยในปัจจุบันการใช้บริการห้องน้ำจำเป็นต้องขอใช้บริการจากผู้ประกอบการร้านค้าในพื้นที่

2. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อตลาดน้ำเหล่าตั๊กลัก

ตารางที่ 2 แสดงความถี่และร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลส่วนบุคคล	ความถี่ (n=124)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	58	46.77
หญิง	66	53.23
2. อายุ		
ต่ำกว่า 25 ปี	48	38.71
26-34 ปี	26	20.97
35-50 ปี	32	25.81
50-60 ปี	12	9.68
มากกว่า 60 ปี	6	4.83
3. รายได้ต่อเดือน		
น้อยกว่า 10,000 บาท	54	43.55
10,000-20,000 บาท	26	20.97
20,000 ขึ้นไป	44	35.48
4. การศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	58	46.77
ปริญญาตรี	46	37.10
สูงกว่าปริญญาตรี	20	16.13
5. ลักษณะการท่องเที่ยว		
ครอบครัว	68	54.84
เพื่อน	32	25.81
คู่รัก	12	9.68
คนเดียว	4	3.23
คณะทัวร์	6	4.84
อื่นๆ	2	1.60

จากตารางที่ 2 พบว่าข้อมูลทางด้านประชากรของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาตลาดน้ำเหล่าตั๊กลักส่วนมากเป็นเพศหญิง (ร้อยละ 53.23) อายุน้อยกว่า 25 ปี (ร้อยละ 38.71) มีรายได้น้อยกว่า 10,000 บาท (ร้อยละ 43.55) มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ 46.77) และเดินทางมาท่องเที่ยวเกี่ยวกับครอบครัว (ร้อยละ 54.84)

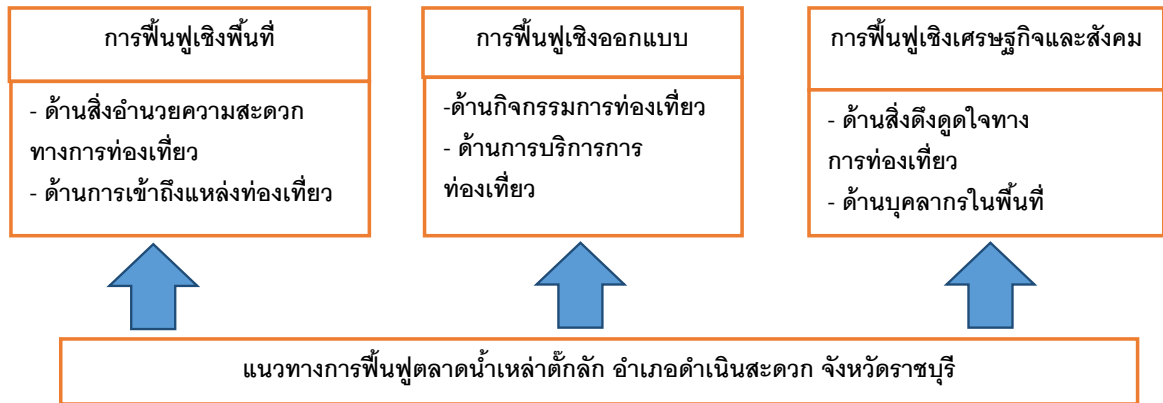
ตารางที่ 3 แสดงผลความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำเหล่าตั๊กลัก

ข้อมูลส่วนบุคคล	ค่าเฉลี่ย (Mean) (n=124)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ความหมาย
เชิงพื้นที่			
1. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ที่พักแรม ห้องน้ำสาธารณะ เป็นต้น	3.68	0.94	มาก
2. ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เช่น ป้ายบอกทาง เส้นทางการเข้าถึง เป็นต้น	3.61	0.88	มาก
เชิงออกแบบ			
3. ด้านการให้บริการท่องเที่ยว เช่น การให้บริการ ด้านข้อมูล เป็นต้น	4.73	0.78	มากที่สุด
4. ด้านกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว เช่น ประเภทกิจกรรม ความเหมาะสม เป็นต้น	3.69	0.92	มาก
เชิงเศรษฐกิจและสังคม			
5. ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว เช่น ทักษะภาพ ผลิตภัณฑ์ เป็นต้น	3.27	0.88	ปานกลาง
6. ด้านบุคลากร เช่น จำนวนบุคลากร ทักษะการให้บริการ ความรู้การท่องเที่ยว เป็นต้น	3.55	0.86	มาก
รวมเฉลี่ย	3.76	0.92	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่าความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อตลาดน้ำเหล่าตั๊กลักโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่ได้ความพึงพอใจมากที่สุด ได้แก่ ด้านการให้บริการทางการท่องเที่ยว (4.73) รองลงมาคือ ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว (3.69) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (3.68) ด้านการเข้าถึง (3.61) ด้านบุคลากร (3.55) และด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว (3.27) ตามลำดับ

3. แนวทางการฟื้นฟูตลาดน้ำเหล่าตึกถัก

จากการศึกษาสามารถสังเคราะห์แนวทางการฟื้นฟูตลาดน้ำเหล่าตึกถักได้ 3 แนวทาง คือ การฟื้นฟูเชิงพื้นที่ การฟื้นฟูเชิงออกแบบ และการฟื้นฟูเชิงเศรษฐกิจและสังคมดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 โมเดลการฟื้นฟูตลาดน้ำเหล่าตึกถัก อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

3.1 การฟื้นฟูเชิงพื้นที่ มีลักษณะการฟื้นฟูทางกายภาพโดยคำนึงถึงสภาพของพื้นที่เป็นหลัก สำหรับพื้นที่ตลาดน้ำเหล่าตึกถักสามารถแบ่งได้ 2 ด้าน คือ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

1) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว

จากการศึกษาพบว่า ตลาดน้ำเหล่าตึกถักมีจำนวนห้องน้ำสาธารณะที่ไม่เพียงพอต่อนักท่องเที่ยว ดังนั้นตลาดน้ำเหล่าตึกถักควรมีการฟื้นฟูห้องน้ำสาธารณะเดิมที่อยู่ในสภาพเสื่อมโทรมให้กลับมาให้บริการได้ รวมถึงการสร้างห้องน้ำสาธารณะเพิ่มเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว นอกจากการจัดสร้างแล้ว ควรมีการวางแผนการบริหารจัดการให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลเพื่อให้อยู่ในสภาพที่พร้อมให้บริการสำหรับนักท่องเที่ยว

ในส่วนของลานจอดรถอยู่ใกล้กับสถานที่ท่องเที่ยวซึ่งมีความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว แต่ยังขาดการดูแลเอาใจใส่จากคนในชุมชน โดยคนในชุมชนควรวางแผนบริหารจัดการดูแลให้ลานจอดรถอยู่ในสภาพที่พร้อมใช้ และควรมีการจัดทำแผนที่สำหรับการท่องเที่ยวตลาดน้ำเหล่าตึกถักไว้ที่ลานจอดรถเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว

การจัดการขยะภายในตลาดน้ำเหล่าตึกถัก ถึงขยะที่มีอยู่ภายในตลาดน้ำเหล่าตึกถักมีจำนวนไม่เพียงพอและถึงขยะที่มีอยู่ตั้งอยู่ในสถานที่ที่ไม่เหมาะสม ดังนั้น ชุมชนตลาดน้ำเหล่าตึกถักควรมีการฟื้นฟูในเรื่องของการจัดหาถังขยะไว้สำหรับบริการเพื่อเพิ่มความสะดวกให้กับตัวนักท่องเที่ยว และเพื่อรักษาความสะอาดภายในชุมชนด้วย และชุมชนควรร่วมกันทำถังขยะให้มีความน่าสนใจและดึงดูดขยะให้อยู่ในพื้นที่ที่เหมาะสม

ตลาดน้ำเหล่าตึกถักยังขาดผลิตภัณฑ์ชุมชนที่มีเอกลักษณ์ ดังนั้นชุมชนตลาดน้ำเหล่าตึกถักควรมีการฟื้นฟูในเรื่องของสินค้าและผลิตภัณฑ์ที่ทำให้นักท่องเที่ยวได้รู้จักกับตลาดน้ำเหล่าตึกถักมากยิ่งขึ้นจากสินค้าที่ชุมชนมีอยู่ โดยสินค้าควรมีความแตกต่างและแสดงจุดเด่นของตลาดน้ำเหล่าตึกถัก

การให้บริการด้านความปลอดภัยสำหรับตลาดน้ำเหล่าตึกถัก ชุมชนตลาดน้ำเหล่าตึกถักมีโรงพยาบาลดำเนินสะดวกซึ่งอยู่ใกล้กับชุมชนและใช้ระยะเวลาไม่นานในการเดินทาง แต่ชุมชนตลาดน้ำเหล่าตึกถักยังไม่มีศูนย์พยาบาลหน่วยย่อยในพื้นที่ไว้คอยบริการเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินกับนักท่องเที่ยวที่ประสบอุบัติเหตุที่ไม่ร้ายแรงหรือเหตุที่ต้องมีการปฐมพยาบาลเบื้องต้นก่อน ดังนั้น ชุมชนตลาดน้ำเหล่าตึกถักควรฟื้นฟูเรื่องของศูนย์พยาบาลหน่วยย่อยในชุมชน โดยการขอความร่วมมือจากหน่วยงานหรือศูนย์อนามัยเพื่อขอศูนย์พยาบาลหน่วยย่อยจากโรงพยาบาลมาประจำที่ตลาดน้ำเหล่าตึกถักและจัดแบ่งพื้นที่บนพิพิธภัณฑสถานเป็นห้องไว้ให้กับศูนย์พยาบาลหน่วยย่อยเพื่อจัดไว้เป็นพื้นที่ที่คอยช่วยเหลือชาวบ้านและนักท่องเที่ยวได้ทันเวลา

2) ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำเหล่าตึกถัก

จำนวนป้ายบอกทางที่มายังตลาดน้ำเหล่าตึกถักยังมีจำนวนไม่เพียงพอและตัวหนังสือบนป้ายบอกทางไม่มีความชัดเจนทำให้นักท่องเที่ยวหลงหรือไม่สามารถเดินทางเข้ามาในพื้นที่ได้ดังนั้นชุมชนตลาดน้ำเหล่าตึกถักควรฟื้นฟูเรื่องของป้ายบอกทางโดยการเพิ่มจำนวนและจัดทำป้ายที่มีขนาดเหมาะสมสามารถมองเห็นได้ง่าย

เส้นทางของถนนที่ใช้เดินทางเข้ามายังตลาดน้ำเหล่าตึกถักมีความไม่ปลอดภัยในเรื่องของขอบถนนที่ไม่มีที่กั้นระหว่างถนนกับคันสวนเกษตรของชาวบ้าน และในช่วงของถนนกับคอสะพาน เพราะเป็นช่วงโค้งพอดีอาจทำให้เกิดอันตรายระหว่างทางต่อนักท่องเที่ยวที่ไม่คุ้นเคยเส้นทางและอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อนักท่องเที่ยวที่ขับรถด้วยความประมาทหรือไม่ระมัดระวังในการขับรถ ดังนั้นชุมชนตลาดน้ำเหล่าตึกถักควรฟื้นฟูเรื่องของความปลอดภัยของถนนที่เดินทางไปยังตลาดน้ำเหล่าตึกถัก โดยการทำที่กั้นถนนทั้งสองข้างทางขึ้นมาตลอดเส้นทางการเดินทางเข้าไปยังตลาดน้ำเหล่าตึกถักเพื่อให้เกิดความปลอดภัยและลดอุบัติเหตุในการเดินทางทั้งชาวบ้านและนักท่องเที่ยว

3.2 การฟื้นฟูเชิงออกแบบ คือ การทราบถึงพื้นที่ที่จำเป็นต้องปรับปรุงฟื้นฟูโดยคำนึงถึงด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมคือการให้ชุมชนมีส่วนร่วมและสนับสนุนในการทำโครงการ เพื่อให้ชุมชนเมืองที่ไม่มีคุณค่าในพื้นที่เกิดคุณค่าทางด้านศิลปะโดยแบ่งออกเป็น 2 แนวทาง ได้แก่ การฟื้นฟูกิจกรรม และการฟื้นฟูการบริการด้านการท่องเที่ยว

1) การฟื้นฟูกิจกรรมของตลาดน้ำเหล่าตึกถัก

ตลาดน้ำได้แบ่งกิจกรรมออกเป็น 2 กิจกรรม คือ กิจกรรมนั่งเรือพายชมสวนของชุมชนตลาดน้ำเหล่าตึกถัก และการปั่นจักรยานชมวิถีชีวิตของชุมชนตลาดน้ำเหล่าตึกถัก กิจกรรมของตลาดน้ำเหล่าตึกถักนั้นมีความหลากหลายและเป็นวิถีชีวิตชุมชนตลาดน้ำอย่างแท้จริง

ทำให้เมื่อนักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังตลาดน้ำเหล่าตั๊กลักได้สัมผัสบรรยากาศของความสงบ ความเป็นธรรมชาติของพื้นที่และวิถีชีวิตของตลาดน้ำในสมัยก่อน ในเรื่องของสถานที่ที่ใช้ทำ กิจกรรมนั้นมีความเหมาะสมเป็นอย่างมาก แต่ในเรื่องของระยะเวลาในการทำกิจกรรมค่อนข้าง ชะลอตัวลงยังอยู่ในความพึงพอใจระดับปานกลาง รวมไปถึงความเหมาะสมของราคาและความรู้ที่ได้รับ จากการทำกิจกรรมยังอยู่ในความพึงพอใจระดับปานกลาง ดังนั้นชุมชนตลาดน้ำเหล่าตั๊กลักควรฟื้นฟู ในเรื่องของกิจกรรมสำหรับนักท่องเที่ยว โดยการเพิ่มระยะเวลาในการทำกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้ สัมผัสกับบรรยากาศตลาดน้ำอย่างแท้จริง ซึ่งในการทำกิจกรรมต้องมีการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวเพิ่ม มากขึ้น ในเรื่องของประวัติพื้นที่ตลาดน้ำเหล่าตั๊กลักและการใช้ชีวิตของชาวบ้านริมคลองดำเนินสะดวก ให้แก่นักท่องเที่ยวได้ทราบความเป็นมา และควรมีการประชาสัมพันธ์งานวิสาหกิจทางน้ำตามศูนย์จัดการ แสดงต่าง ๆ เพื่อให้กิจกรรมวิสาหกิจทางน้ำของตลาดน้ำเหล่าตั๊กลักได้เป็นที่รู้จักของบุคคลทั่วไป เมื่อมีบุคคลที่ให้ความสนใจจึงเกิดเป็นการรับจัดงานวิสาหกิจทางน้ำที่ตลาดน้ำเหล่าตั๊กลักขึ้นให้กับบุคคล ที่สนใจและเป็นการสร้างกิจกรรมที่มีความแปลกใหม่ให้เกิดความแตกต่างจากสถานที่ท่องเที่ยวอื่น ๆ และเพื่อเพิ่มสิ่งดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยวทำให้ชุมชนและชาวบ้านมีรายได้เพิ่มขึ้นจาก นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาทำกิจกรรมภายในตลาดน้ำเหล่าตั๊กลัก

2) การฟื้นฟูบริการด้านการท่องเที่ยว

2.1) ศูนย์บริการข้อมูลนักท่องเที่ยวและช่องทางการประชาสัมพันธ์ ชุมชน ตลาดน้ำเหล่าตั๊กลักยังไม่มีศูนย์บริการข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว ดังนั้นชุมชนตลาดน้ำเหล่าตั๊กลัก ควรฟื้นฟูเรื่องศูนย์บริการข้อมูลให้กับนักท่องเที่ยว โดยการจัดตั้งศูนย์ให้ข้อมูลข่าวสารและควรมี การสร้างช่องทางการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย เช่น เว็บไซต์ เฟซบุ๊ก เป็นต้น และต้องมีการอัปเดต ข้อมูลข่าวสารอยู่ตลอดเวลาเพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถติดตามกิจกรรมได้ในแต่ละวัน

2.2) กฎระเบียบในการปฏิบัติตนของนักท่องเที่ยวและชาวบ้านในชุมชน ตลาดน้ำเหล่าตั๊กลัก ชุมชนตลาดน้ำเหล่าตั๊กลักยังไม่มีข้อกำหนดหรือกฎระเบียบที่ชัดเจน ดังนั้น ชุมชนตลาดน้ำเหล่าตั๊กลักควรฟื้นฟูในเรื่องของการตั้งกฎระเบียบในการปฏิบัติตนของนักท่องเที่ยว และชาวบ้าน โดยการจัดทำป้ายที่บ่งบอกถึงข้อปฏิบัติของชาวบ้านในชุมชนกับนักท่องเที่ยวขึ้น เพื่อสร้างข้อตกลงและความเข้าใจที่ตรงกันทำให้เกิดความเป็นระเบียบในชุมชน

3.3 การปรับปรุงฟื้นฟูเชิงเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม เป็นการพัฒนาคนและ การพัฒนาพื้นที่ เป็นการปรับปรุงสภาพการอยู่อาศัยของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองให้ดีขึ้น รวมถึงเพิ่มประสิทธิภาพให้ประชาชนมีคุณภาพที่ดี และมุ่งเน้นการเพิ่มมูลค่าให้กับอสังหาริมทรัพย์ มากกว่าเรื่องคุณภาพชีวิต ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 2 แนวทางดังนี้

1) การปรับปรุงฟื้นฟูสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว

1.1) ด้านทัศนียภาพของพื้นที่ ตลาดน้ำเหล่าตั๊กลักมีบรรยากาศที่ร่มรื่น มีอากาศ ถ่ายเทสะดวก ทำให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามายังตลาดน้ำเหล่าตั๊กลักได้รับบรรยากาศที่บริสุทธิ์ ของสถานที่แห่งนี้ รวมไปถึงพื้นที่ที่มีความสะอาด ซึ่งบริเวณตลาดน้ำเหล่าตั๊กลักและบรรยากาศ

ของตลาดน้ำเป็นสิ่งที่สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาสัมผัสกับวิถีชีวิตริมน้ำได้ แต่ยังมีรถยนต์รับจ้างบางส่วนที่ปล่อยควันเครื่องขึ้นสู่ชั้นบรรยากาศทำให้เกิดกลิ่นเหม็นของน้ำมันเครื่องและลอยขึ้นมาบนบรรยากาศของตลาดน้ำเหล่าตักถัก ดังนั้นชุมชนตลาดน้ำเหล่าตักถักจึงควรที่จะอนุรักษ์และมีการปรับปรุงฟื้นฟูพื้นที่ให้สภาพแวดล้อมมีบรรยากาศที่ดีไม่เป็นมลพิษจากควันของเครื่องยนต์โดยการขอความร่วมมือกันจากผู้ประกอบการเรือรับจ้างไม่ให้ติดเครื่องยนต์ในบริเวณตัวตลาดน้ำเหล่าตักถักเพื่อลดมลพิษทางอากาศ และคงเอกลักษณ์วิถีชีวิตของคนในชุมชน

1.2) เอกลักษณะของอาคารบ้านเรือนแบบดั้งเดิม บ้านเรือนไม้เก่าของตลาดน้ำถือเป็นความโดดเด่นและเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนตลาดน้ำเหล่าตักถัก เนื่องจากเป็นบ้านไม้เก่าแก่ทั้งหมดตั้งแต่มีการเริ่มก่อสร้างตลาดน้ำเหล่าตักถักขึ้นมา และยังเป็นห้องแถวเรือนไม้ที่มีความยาวและทางเดินเท้าตลอดแนว ซึ่งเป็นบ้านแบบดั้งเดิมของคนจีนในสมัยก่อน แต่บางบ้านสภาพบ้านเรือนมีความเสื่อมโทรมลงไปจากเดิมเป็นอย่างมาก ดังนั้น ชุมชนตลาดน้ำเหล่าตักถักควรมีการปรับปรุงฟื้นฟูบ้านเรือนให้ดูมีสภาพที่ดีเหมือนเดิมตั้งแต่ในอดีต เมื่อมีการปรับปรุงฟื้นฟูบ้านควรอนุรักษ์รูปแบบบ้านไม้แบบดั้งเดิมไว้ไม่ให้ความเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของชุมชนเลือนหายไป ควรที่จะใช้ไม้แทนการใช้ปูนเพื่อที่จะได้อนุรักษ์ความเป็นวิถีชีวิตไทยจีนริมคลองดำเนินสะดวกไว้เพื่อที่จะสืบทอดต่อไปยังรุ่นลูก รุ่นหลาน

1.3) ประเพณีและวัฒนธรรม ภายในชุมชนตลาดน้ำเหล่าตักถักยังมีประเพณีที่จัดขึ้นเป็นประจำในทุก ๆ ปี คือเทศกาลไหว้เจ้าแบบจีน แต่ประเพณีลงเรือลอยกระทงและประเพณีงานวิภาวาทังน้ำซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนได้สูญหายไปในปัจจุบัน ดังนั้นชุมชนตลาดน้ำเหล่าตักถักจึงควรผลักดันการประชาสัมพันธ์เทศกาลไหว้ศาลเจ้า และฟื้นฟูการจัดกิจกรรมประเพณีลงเรือลอยกระทงและประเพณีงานวิภาวาทังน้ำให้กลับมาอีกครั้ง เพื่อแสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมและวิถีชีวิตริมน้ำแบบคนจีนดั้งเดิมอันเป็นจุดเด่นของพื้นที่ตลาดน้ำเหล่าตักถัก

2) การฟื้นฟูด้านบุคลากร

จากการสัมภาษณ์ประชาชนในพื้นที่และการสอบถามนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวยังตลาดน้ำเหล่าตักถักพบว่า ภายในตลาดน้ำเหล่าตักถักมีประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจ ในเรื่องของการท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง ทำให้เกิดระบบการจัดการท่องเที่ยวไม่เป็นระบบและทำให้การจัดการพื้นที่ท่องเที่ยวของชุมชนตลาดน้ำเป็นไปได้โดยไม่มีประสิทธิภาพ แต่ประชาชนในพื้นที่สามารถให้บริการนักท่องเที่ยวได้ด้วยความเต็มใจและมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อนักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังตลาดน้ำเหล่าตักถัก ดังนั้น ตลาดน้ำเหล่าตักถักควรที่จะได้รับการฟื้นฟูในเรื่องของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวภายใน โดยจัดการอบรมเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ตลาดน้ำเหล่าตักถักให้ไปในทิศทางเดียวกันให้แหล่งท่องเที่ยวมีประสิทธิภาพมากขึ้น และให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจจากการต้อนรับของประชาชนในพื้นที่ ที่มีความรู้ที่สามารถอธิบายสถานที่ท่องเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเข้าใจได้ง่ายและถูกต้องมากยิ่งขึ้น

อภิปรายผล

ในส่วนของบริษัทพื้นที่ตลาดน้ำเหล่าตั๊กลัก ตลาดน้ำเหล่าตั๊กลักถือเป็นตลาดน้ำแห่งแรกของประเทศไทยมีการขุดคลองขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 4 เพื่อเชื่อมการติดต่อของคลองในสามจังหวัดคือ จังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสงคราม และจังหวัดราชบุรี เมื่อมีการขุดคลองขึ้นจึงเกิดศูนย์การค้าขายและขนส่งสินค้า โดยชาวบ้านส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมนำผลผลิตทางการเกษตร พายเรือออกมาขายเพื่อหารายได้ ซึ่งเป็นวิถีชีวิตริมน้ำของคนในสมัยก่อน และเมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาจึงทำให้ตลาดน้ำเหล่าตั๊กลักกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สื่อถึงวิถีชีวิตในอดีตมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งพบว่าสอดคล้องกับวรรณิ์ สีนสุภรัตน์ และคณะ (2558) และอภิญญา สายสุตธง (2553) ได้กล่าวไว้ว่า อำเภอดำเนินสะดวกในสมัยก่อนเป็นที่ราบลุ่ม มีป่าดงไผ่ และต้นเสื่อหมอบ ไม่มีคลองมากมายเหมือนเช่นในปัจจุบัน เป็นชุมชนชาวจีนแต่จิวและจีนไหหลำตั้งแต่ครั้งเมื่อเริ่มขุดคลองดำเนินสะดวก โดยพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ขุดเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2409-2411 เพื่อเชื่อมแม่น้ำแม่กลองและแม่น้ำท่าจีน โดยชาวจีนซึ่งเป็นแรงงานหลักในการขุดคลองในครั้งนั้นและได้ตั้งรกรากอยู่ริมสองฝั่งคลอง เมื่อการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้นำภาพของตลาดน้ำปากคลองลัดพลี ออกเผยแพร่แก่สายตานักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2510 ตลาดน้ำปากคลองลัดพลีในฐานะของตลาดน้ำดำเนินสะดวก จึงได้มีชื่อเสียงมาจนถึงปัจจุบัน

ในส่วนของการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อตลาดน้ำเหล่าตั๊กลัก จังหวัดราชบุรี พบว่าความพึงพอใจเป็นองค์ประกอบสำคัญในการตัดสินใจมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว โดยใช้ปัจจัยทางการท่องเที่ยวทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านการบริการทางการท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับอภิญญา สายสุตธง (2553) ที่กล่าวไว้ว่าการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวจะต้องศึกษาความพึงพอใจในด้านต่าง ๆ จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านสถานที่หรือสิ่งดึงดูดใจของสถานที่ท่องเที่ยว ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกของสถานที่ ด้านการให้บริการของผู้จำหน่ายสินค้าและผู้ให้บริการ และด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งคือการสำรวจความพึงพอใจโดยรวมของนักท่องเที่ยวที่มีต่อตลาดน้ำ ซึ่งจากที่ผู้วิจัยได้ศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อตลาดน้ำเหล่าตั๊กลัก พบว่า ทศนคติของนักท่องเที่ยวที่มีต่อตลาดน้ำเหล่าตั๊กลักมีความพึงพอใจในด้านสถานที่ท่องเที่ยวมากที่สุด ทั้งในเรื่องของทัศนียภาพที่มีความสวยงาม มีความร่มรื่น รวมถึงความเป็นเอกลักษณ์ของอาคารบ้านเรือนและวิถีชีวิตของชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุวัจชัย เสมมา (2550) และเจตน์สุภษฏี สังขพันธ์ และคณะ (2559) ที่กล่าวว่านักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวและสินค้าในแหล่งท่องเที่ยวซึ่งมีความน่าสนใจในหมู่นักท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการบริการการท่องเที่ยวและความปลอดภัยอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านความพึงพอใจที่รองลงมาอยู่ในระดับปานกลางของนักท่องเที่ยวที่มีต่อตลาดน้ำเหล่าตั๊กลัก คือ ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวและด้านสิ่งอำนวยความสะดวก คือ ตลาดน้ำ

เหล่าตักลัก มีการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลายโดยสามารถเข้าถึงได้โดยรถส่วนตัว มีรถโดยสารผ่านและสามารถนั่งเรือเข้ามาได้ด้วย รวมถึงมีสถานที่จอดรถที่เพียงพอ รองลงมาเป็นด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพัชรดา มงคงนาคูณ (2555) ที่กล่าวไว้ว่า ด้านช่องทางการจัดจำหน่ายและด้านความสะดวกในการเดินทางมาท่องเที่ยว คือการมีรถโดยสารผ่านและมีสถานที่จอดรถที่เพียงพอและปลอดภัยมีความพึงพอใจระดับปานกลาง

การสังเคราะห์แนวทางในการฟื้นฟูตลาดน้ำเหล่าตักลัก อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าแนวทางการฟื้นฟูตลาดน้ำเหล่าตักลักแบ่งได้เป็น 3 ประเด็นหลัก คือ การฟื้นฟูเชิงพื้นที่ การฟื้นฟูเชิงออกแบบและการฟื้นฟูเชิงเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรมซึ่งสอดคล้องกับรูปแบบการปรับปรุงฟื้นฟูของยงธนิศร์ พิมลเสถียร (2556) ได้กล่าวไว้ว่า การปรับปรุงฟื้นฟูสามารถแบ่งออกได้ 3 กรณี คือ 1) การปรับปรุงฟื้นฟูเชิงพื้นที่ เช่น พื้นที่ทางประวัติศาสตร์ พื้นที่ที่มีความล้ำสมัยบางส่วนและพื้นที่ที่มีความล้ำสมัยอย่างสิ้นเชิง 2) การปรับปรุงฟื้นฟูเชิงออกแบบ คือการปรับปรุงฟื้นฟูชุมชนเป็นแนวคิดที่คำนึงถึงด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมเข้ามาเกี่ยวข้อง 3) การปรับปรุงฟื้นฟูเชิงเศรษฐกิจสังคม คือ การพัฒนาคนและการพัฒนาเศรษฐกิจ ดังนั้น จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาบริบทพื้นที่และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อชุมชนตลาดน้ำเหล่าตักลักพบว่า ควรฟื้นฟูด้านการบริการด้านการท่องเที่ยวมากที่สุด เช่น ศูนย์บริการด้านสุขภาพหรือศูนย์พยาบาลหน่วยย่อยรวมไปถึงช่องทางการประชาสัมพันธ์ ซึ่งชุมชนยังไม่มีกรให้บริการการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยว จึงควรฟื้นฟูโดยสร้างขึ้นมาใหม่ และสิ่งที่ชุมชนควรฟื้นฟูรองลงมาในระดับมากคือด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เช่น ป้ายบอกทาง ควรมีการฟื้นฟูให้กลับมามีสภาพดีและทำป้ายบอกทางใหม่ที่มีเอกลักษณ์และเพิ่มจำนวนป้ายบอกทางให้มากยิ่งขึ้น ด้านกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวควรฟื้นฟูโดยการเพิ่มระยะเวลาในการทำกิจกรรมและมีการออกแบบกิจกรรมที่แปลกใหม่แต่สื่อให้เห็นถึงวิถีชีวิตริมน้ำ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ควรมีการฟื้นฟูห้องสุขาสาธารณะให้มีความสะอาดและด้านบุคลากรในพื้นที่ชุมชนควรมีการจัดอบรมให้กับประชาชนในพื้นที่อย่างสม่ำเสมอ เพื่อเพิ่มความรู้ความสามารถ ส่วนในด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวของชุมชนนักท่องเที่ยวเห็นว่าเป็นสิ่งที่โดดเด่นของชุมชน เนื่องจากชุมชนมีทัศนียภาพที่ร่มรื่น อากาศถ่ายเท พื้นที่ที่มีความสะอาด และมีบ้านเรือนไม้และวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์ สิ่งเหล่านี้ถือเป็นองค์ประกอบหลักที่ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางมายังตลาดน้ำเหล่าตักลัก ชุมชนจึงควรอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรและสภาพแวดล้อมของชุมชนไว้ เช่น การอนุรักษ์ฟื้นฟูบ้านเรือนจากที่ทรุดโทรมให้กลับมามีสภาพดีโดยยังคงเอกลักษณ์ดั้งเดิมไว้และจากการสัมภาษณ์ประชาชนในพื้นที่ต้องการให้ชุมชนมีการฟื้นฟูประเพณีที่แสดงถึงวัฒนธรรมที่เคยจัดและหายไปจากชุมชน คือ งานวิภาวาททางน้ำและลงเรือลอยกระทง ชุมชนควรฟื้นฟูและอนุรักษ์ทั้งสองประเพณีนี้ไว้ ซึ่งทั้งหมดนี้ล้วนเป็นสิ่งที่สามารถส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงชุมชนไปในด้านบวกทั้งส่งผลต่อเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรมของชุมชนคือถ้ามีการท่องเที่ยวเกิดขึ้นในชุมชนและมีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวจะเป็นการสร้างรายได้ให้กับชาวบ้านในพื้นที่อีกหนึ่งช่องทาง ชุมชนจึงต้องอนุรักษ์และฟื้นฟูทั้งสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมของชุมชนไว้เพื่อให้ชาวบ้านและนักท่องเที่ยวที่เข้ามา

ท่องเที่ยวเห็นคุณค่าของทรัพยากรต่างๆที่มีชุมชนมีอยู่แล้ว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอริสรา เสนานนท์ (2553) ที่กล่าวไว้ว่า การเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วของการท่องเที่ยวส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม วิถีชีวิต และสิ่งแวดล้อมของคนในชุมชนท้องถิ่น และจะช่วยให้ชุมชนเข้าใจและตระหนักถึงคุณค่าของการจัดการการท่องเที่ยวและรู้จักการอนุรักษ์ ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่าชุมชนตลาดน้ำเหล่าตั๊กลักมีเอกลักษณ์ทางด้านประเพณี และวัฒนธรรมที่ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวจำนวนมากในอดีต เช่น การวิเวกทางน้ำ และการลงเรือลอยกระทง เป็นต้น ซึ่งควรทำการฟื้นฟูเป็นลำดับแรกโดยการจัดอีเวนท์และประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์จะสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาในพื้นที่ได้

1.2 จากผลการวิจัยพบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่กับครอบครัว ดังนั้นชุมชนตลาดน้ำเหล่าตั๊กลักควรออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับกลุ่มนักท่องเที่ยวและพฤติกรรมนักท่องเที่ยว

2. ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับการศึกษารoundต่อไปควรมีการศึกษาในเรื่องของการพัฒนาผลิตภัณฑ์และของที่ระลึกตลาดน้ำเหล่าตั๊กลัก เพื่อให้ตลาดน้ำเหล่าตั๊กลักมีผลิตภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์ และเพื่อเป็นช่องทางในการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มีความสนใจในแหล่งท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น

สรุป

จากการศึกษาเรื่องแนวทางการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำเหล่าตั๊กลัก อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี พบว่าปัญหาที่สำคัญของตลาดน้ำเหล่าตั๊กลักคือการขาดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวที่เป็นรูปธรรม และความเสื่อมโทรมของพื้นที่ที่ขาดการดูแลและให้ความสำคัญ โดยแนวทางการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวตลาดน้ำเหล่าตั๊กลักควรให้ความสำคัญกับการฟื้นฟูเชิงพื้นที่ด้วยการพัฒนาด้านการเข้าถึงและสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม และควรฟื้นฟูทางด้านการออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวให้มีความน่าสนใจ โดยนำเอกลักษณ์ของพื้นที่ออกมานำเสนอให้ตรงกับความต้องการของพฤติกรรมนักท่องเที่ยว ในปัจจุบัน รวมถึงการพัฒนาเชิงเศรษฐกิจและสังคมด้วยการพัฒนาสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวผ่านการปรับทัศนียภาพแหล่งท่องเที่ยว จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามเทศกาลหรือประเพณี และเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวเกี่ยวกับพื้นที่ใกล้เคียง

เอกสารอ้างอิง

- เจตน์สฤษฏี สังขพันธ์ และคณะ. (2559). ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการตลาดน้ำคลองแห อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา. สงขลา: คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- ฐิรชญา มณีเนตร. (2552). ไทยศึกษาเพื่อการท่องเที่ยว. ขอนแก่น: คลังนานาวิทยา.
- ณัฐพร ดอกบุญนาค และฐาปกรณ์ ทองคานูช. (2556). รายงานการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว กรณีศึกษาชุมชนในตลาดร้อยปีสามชุกอำเภอสามชูก. สุพรรณบุรี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ.
- อัญพร วณิชฤทธา. (2551). การจัดการความรู้ในชุมชน:กรณีศึกษาด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนมีส่วนร่วม จังหวัดสมุทรสงคราม. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2557). ธุรกิจไมซ์. นนทบุรี: เพิร์นซ่าหลวง.
- ปัทม์ ชินโชติ และธีระวัฒน์ จันทิก. (2559, มกราคม-เมษายน). รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของสวนผึ้ง. วารสาร Veridian E-Journal สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ, 9 (1), 258-268.
- พรนภา ธนโพธิ์รัตน์. (2551). การเปรียบเทียบปัจจัยดึงดูดที่ส่งผลให้นักท่องเที่ยวชาวไทยท่องเที่ยวตลาดน้ำดอนหวายและตลาดน้ำวัดกลางคูเวียง. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนครสวรรค์.
- พัชรดา มงคลนาค. (2555). ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อตลาดน้ำตลิ่งชัน. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสยาม.
- ยงธนิศร์ พิมลเสถียร. (2556). การอนุรักษ์ฟื้นฟูสภาพ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วรรณ วะวานิช. (2546). ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วรรณ ลินสุภรัตน์ และคณะ. (2558). การพัฒนากลยุทธ์ทางการตลาดของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม: กรณีศึกษาตลาดน้ำเหล่าตั๊กลัก จ.ราชบุรี. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ.
- วรรณวิมล ภูนา. (2558, มกราคม-เมษายน). ศักยภาพชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน กรณีศึกษา:ตลาดน้ำอัมพวา. วารสารวิทยบริการมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 26 (1), 63-74.
- วีระพล ทองมา และนวลจันทร์ ทองมา. (2551). รายงานการวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนพื้นที่สูงในจังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- ศลิษา ธีรานนท์ และประกาศิต โสภณจรัสกุล. (2559,กรกฎาคม-ธันวาคม). การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์: ทางเลือก-ทางรอดของการท่องเที่ยวไทย. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี, 8 (2),38-53.

- ศุภลักษณ์ อัครางกูร. (2555). **พฤติกรรมนักท่องเที่ยว**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คลังนานาวิทยา.
- สินธุ์ สโรบล. (2546). **การท่องเที่ยวโดยชุมชนแนวคิดและประสบการณ์พื้นที่ภาคเหนือ**. เชียงใหม่: วนิดา เฟลส.
- สุวัจชัย เสมา. (2550). **ความพึงพอใจในการท่องเที่ยวพัทยาและบางแสน กรณีศึกษาเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวไทย**. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารงานท้องถิ่น วิทยาลัยการบริการรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดราชบุรี. (2557). **สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดราชบุรี**. ค้นเมื่อ 28 สิงหาคม 2560, จาก <http://www.ratchaburi.mots.go.th>
- อภิญา สุตสายธง. (2553). **ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อตลาดน้ำดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี**. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการประกอบการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อริสรา เสยานนท์. (2553, ตุลาคม-ธันวาคม). การป้องกันการเสื่อมโทรมและการอนุรักษ์พื้นที่พหุวิทยาการธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของตลาดน้ำอัมพวา. **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย**, 29 (4), 163-172.
- Yamane, T. (1967). **Taro statistic: An introductory analysis**. New York: Harper & row.